

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden**
DEIA/IBP

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
2006374

Uw kenmerk
2016Z17956

Datum 24 oktober 2016

Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het bericht dat het Amerikaanse
Congres het veto van President Obama heeft overruled

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 3 oktober 2016 deel ik u mee dat de schriftelijke vragen van het lid Recourt (PvdA) over het bericht dat het Amerikaanse Congres het veto van President Obama heeft overruled worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage van deze brief.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur

2016Z17956

Vragen van het lid Recourt (PvdA) aan de minister van Veiligheid en Justitie over het bericht dat het Amerikaanse congres het veto van president Obama heeft overruled (ingezonden 3 oktober 2016)

Vraag 1

Kent u de berichten 'Bloedneus voor Obama' 1), 'Congress Votes to Override Obama Veto on 9/11 Victims Bill' 2) en herinnert u zich uw antwoorden op de eerdere Kamervragen over dit onderwerp (Antwoord ontvangen 19 september 2016)? 3)

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u nog steeds van mening dat een staat onder internationaal recht volledige immuniteit geniet van de rechtsmacht van een andere staat voor officiële staatshandelingen? Zo nee, waarom niet meer?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de 'Justice Against Sponsors of Terrorism Act' (JASTA) kan leiden tot het aansprakelijk stellen van de Nederlandse staat voor schade die Amerikaanse burgers hebben ondervonden door een terroristische daad in de Verenigde Staten voor zover die aanslag voor een deel in Nederland is voorbereid? Zo ja, deelt u de mening dat dit een onwenselijke inmenging in de soevereiniteit van Nederland is en een inbreuk maakt op de in het internationale recht geldende immuniteit voor de rechtsmacht van een andere staat voor officiële staatshandelingen en waarom? Zo nee, waarom maakt JASTA dit niet mogelijk?

Antwoord vraag 3

Zoals vermeld staat JASTA op gespannen voet met het internationaal recht. Mede om die reden heeft president Obama zijn veto uitgesproken over het wetsvoorstel. In theorie zou Nederland aansprakelijk gesteld kunnen worden bij de Amerikaanse rechter. Of daadwerkelijk internationaal recht geschonden zal worden, hangt af van de wijze waarop de wetgeving door de Amerikaanse rechter geïnterpreteerd en toegepast wordt.

Naar aanleiding van de discussie over de reikwijdte van JASTA tijdens behandeling in de Senaat is daarnaast een bevoegdheid tot interventie toegekend aan Attorney General en Secretary of State. Op dit moment valt niet te voorspellen op welke manier deze bevoegdheden ingevuld zullen worden en wat voor een invloed zij hebben op eventuele juridische procedures tegen een vreemde Staat op grond van JASTA.

Voorts bestaat er een kans dat het Amerikaanse Congres in de nabije toekomst (tijdens de zogeheten *lame duck session*: ná de Amerikaanse verkiezingen en vóór het aantreden van de nieuwe president) de wet zal aanpassen juist om de reikwijdte daarvan enigszins te beperken. In dat geval zullen ongewenste consequenties zoals een inbreuk op de immuniteit van derde staten wellicht uit de wet worden verwijderd. Een groep van 28 senatoren heeft hiervoor reeds geijverd. Ik zal, samen met de minister van Buitenlandse Zaken, de ontwikkelingen op dit dossier nauwgezet volgen.

Vraag 4

Hoe gaat u, nu het wetgevingsproces ten aanzien van JASTA is afgerond, uw zorgen over de mogelijk ongewenste gevolgen voor Nederland van deze wet kenbaar maken aan de Amerikaanse regering?

Vraag 5

Bent u bereid m met uw Europese collega-ministers van Justitie een gezamenlijke strategie te bepalen om de gevolgen van JASTA voor Europa zo gering mogelijk te maken en de Europese zorgen aan de Amerikaanse regering kenbaar te maken? Zo ja, hoe en wanneer gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4 en 5:

Nederland en andere EU-lidstaten hebben, voorafgaand aan het veto van President Obama en het opzij zetten daarvan door het Congres, zorgen geuit over JASTA zowel bij de Amerikaanse regering als bij het Congres. Hierbij is de nadruk gelegd op de inbreuk op de immuniteit van staten die in de wet wordt gemaakt.

Wij zullen ook nu de wet is aangenomen, mede indachtig het initiatief van de 28 senatoren, ervoor pleiten dat de EU, indien nuttig, haar standpunt in Washington nogmaals onder de aandacht brengt. Hierover is in Brussel al gesproken. De EU zal om te beginnen gesprekken voeren met de Amerikaanse regering. Het lijkt echter verstandig om, alvorens het Congres te benaderen, nu eerst de Amerikaanse verkiezingen af te wachten, juist omdat het in de VS zo'n politiek geladen thema betreft.

1) De Telegraaf, 29 september 2016

2)<http://www.nytimes.com/2016/09/29/us/politics/senate-votes-to-override-obama-veto-on-9-11-victims-bill.html? r=1>

3) Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2015-2016, nr. 3560